ROK VIII

WIADOMOSCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nº 7

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 KWIETNIA 1933 ROKU

NOWE ZAKAZY PRZYWOZU

Obowiązujące dotychczas zakazy przywozu obejmowały ok. 30% wartościowo ogólnego importu do Polski. Dn. 24 marca r. b. weszły w życie nowe zakazy przywozu, obejmujące ok. 20% całkowitego przywozu zagranicznego. Ogółem przeto w dzisiejszym stanie rzeczy ok. 50% całego polskiego importu podlega reglamentacji przywozowej.

Nowa lista towarów zakazanych do przywozu oparta jest na tych pozycjach bilansu handlowego, które wykazywały stosunkowo najwyższy przywóz w ubiegłych latach. Natomiast postulaty ochrony przemysłowej tylko w małym stopniu brane były na uwagę. Stąd też na nowej liście nie znajdujemy wielu takich towarów, w stosunku do których zakaz przywozu jest niezbędny z punktu widzenia interesów producenta. Zato znalazły się na niej inne, których reglamentacja nie była nigdy proponowana przez producentów.

W zakresie artykułów, bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny, zostały zakazane do przywozu następujące towary:

kazeina (poz. 35, p. 5a), makuchy (poz. 39, p. 2), sadze oraz węgiel drzewny i kostny sproszkowane (poz. 42), żelatyna (poz. 43, p. 2), oleje pochodzenia zwierzęcego (poz. 51, p. 7), nasiona: gorczycy, dyni, słonecznika, konopi, lnu, soya (poz. 62, p. 5), kopra (poz. 62, p. 15), płyty szklane fotograficzne (poz. 77, p. 10), węgiel drzewny (poz. 79, p. 2), kalafonja i galipot (poz. 82, p. 2), wyroby z gumelastyki miękkiej (poz. 88, p. 1b), opony gumowe (poz. 88, p. 3), minerały zawierające bor (poz. 93, p. 1), boraks (poz. 93, p. 3), nadborany (poz. 93, p. 5), chromiany, dwuchromiany i nadchromiany (poz. 100, p. 4), potaż (poz. 105, p. 5), dwuwęglan sodu i potasu (poz. 103, p. 5), wodorotlenek potasowy (poz. 105, p. 6b), tiosiarczany (poz. 105, p. 9), kwas azotowy (poz. 108, p. 4a), kwas winowy i cytrynowy (poz. 108, p. 7), benzoesan sodowy i sodowokofeinowy (poz. 108, p. 11 i 112, p. 12a), sulfokwasy oksyzwiązków benzolu, toluolu, naftalinu (poz. 112, p. 16c), nitrobenzol, nitrochrolorobenzol, nitronaftalin (poz. 112, p. 17a), dwunitrochlorobenzol i t. d. (poz. 112, p. 17 b.), anilina i jej sole (poz. 112, p. 17 c. I), benzydyna (poz. 112, p. 17 g), kwas H (poz. 112, p. 17 k. I), oliwa (poz. 117, p. 1), mydła i proszki do prania (poz. 120, p. 2), lakiery osobno niewymienione (poz. 121, p. 3), ekstrakty garbnikowe osobno niewymienione (poz. 124, p. 3), garbniki syntetyczne (poz. 124, p. 4), ultramaryna (poz. 130), minja ołowiana (poz. 132), organiczne związki barwiące syntetyczne (barwniki) i ich zasady (poz. 135), farby drukarskie (poz. 137, p. 3), błony fotograficzne (poz. 169, p. 11), jedwab sztuczny (poz. 185, p. 3), linoleum (poz. 194, p. 1).

Zakazy zostały ogłoszone w Dz. Ust. Nr. 18 z dn. 21 marca 1933 r. (poz. 120) w formie Rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 11 marca 1933 r., weszły w życie dn. 24 marca r. b., nie dotyczą tych towarów, które zostały nadane do Polski najpóźniej dn. 21 marca r. b. i będą zgłoszone do odprawy celnej najpóźniej dn. 20 kwietnia r. b. Technika uzyskiwania pozwoleń na przywóz towarów zakazanych jest taka sama, jak dotychczas: należy mianowicie składać podania do Min. Przemysłu i Handlu, które wyznacza kontyngenty przywozowe. Rozdziałem kontyngentów przywozowych między poszczególnych importerów zajmuje się nadal Centralna Komisja Przywozowa. Wolne od uzyskiwania pozwoleń na przywóz są towary, zwolnione od cła lub korzystające z ulg celnych na mocy odpowiednich przepisów.

WALNE ZEBRANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Doroczne ogólne zebranie członków Związku Przemysłu Chemicznego odbędzie się w sobotę, dn. 8 kwietnia r. b., o godz. 16 min. 30 w pierwszym i o godz. 17-ej w drugim terminie, w lokalu Związku Polskich Hut Żelaznych, Warszawa, Mazowiecka 5. Po zakończeniu formalnej części zebrania, o godz. 18-ej, wygłoszony będzie odczyt Prof. Dr. H. Grossmanna p. t. „Chemja gospodarcza a zadania inżynierji".

III ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH

We środę dn. 15 b. m. Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął delegację Komitetu Wykonawczego III Zjazdu Chemików Polskich w osobach Prezesa Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Prof. J. Zawadzkiego oraz pp.: Prof. A. Joszta, Prof. W. Lampego, Inż. W. Sommera i Prof. W. Świętosławskiego.

Na prośbę delegacji, Pan Prezydent zgodził się objąć patronat nad III Zjazdem Ch. P., który odbędzie się we Lwowie dn. 24—26 czerwca b. r. z udziałem gości zagranicznych.

Na cele III Zjazdu Chemików Polskich, obok ofiar, podanych w poprzednich numerach „Wiadomości", wpłynęły następujące dalsze sumy:

Sp. Akc. „Boruta" w Zgierzu . . .	zł. 500
Zakłady Chemiczne w Winnicy . . .	„ 200
Sp. Akc. „J. Franaszek"	„ 150
Myszkowska Fabr. Sztuczn. Jedwabiu	„ 125
Dr. Zygmunt Klonowski	„ 100
Fabr. Chem. M. Leszczyński	„ 50

ŁADUNKI DROBNICOWE

Koszty przewozu ładunków drobnicowych w zakresie produktów chemicznych są obecnie niepomiernie wysokie i w wielu wypadkach zupełnie prawie hamują wszelkie obroty handlowe. Dokładne badania, przeprowadzone przez Związek Przemysłu Chemicznego, stwierdziły następujące koszty przewozu drobnicy:

Towar	Odległość		Koszt przewezu	
Chlorek wapna	300	klm.	45%	ad valorem
Kwas solny . .	300	„	160%	„
Kwas siarkowy	300	„	25%	„
Siarczan magnezu . . .	300	„	67%	„
Farby wszelkie . .	100—400	„	15—40%	„
Mydło . . .	300	„	25%	„
Bisulfat . . .	300	„	90%	„

Te kilka przykładów ilustruje dobitnie, jak poważne opłaty istnieją w zakresie przewozów drobnicowych, jak również wskazują na nierównomierność obciążenia w zakresie różnych artykułów. Niewątpliwie tak wysokie koszty przewozu niejednokrotnie wpływały decydująco na poziom cen detalicznych, to też w akcji prowadzonej przez Rząd w kierunku obniżenia cen, moment kosztów przewozu winien być przedewszystkiem brany pod uwagę. Sfery przemysłowe wielokrotnie zwracały uwagę zainteresowanych czynników na wspomniane zagadnienie, lecz dopiero ostatnio Min. Komunikacji zdecydowało się na przeprowadzenie pewnych zniżek. Mianowicie, na bliższych przestrzeniach projektowana jest zniżka ok. 40%, ok. 16% przy 200 klm i do 8% przy 300 klm. Oprócz tego, mają być wprowadzone dwie dodatkowe klasy tańsze na wszystkie odległości. Klasa II będzie posiadała stawki na poziomie dawnej klasy drobnicowej IV z r. 1929, klasa III dla pozostałych tańszych artykułów będzie kalkulowana poniżej poziomu obecnej klasy R. 6. Jednakże wobec wysokości kosztów przewozu dla poszczególnych artykułów, obawiać się należy, że zniżki te okażą się jeszcze niedostateczne i przewozy drobnicy towarów chemicznych w dalszym ciągu odbywać się będą samochodami.

Poza wspomnianemi zniżkami w zakresie przewozów drobnicowych, Min. Komunikacji projektuje obniżenie taryf wagonowych w zakresie klas 1—6 i w odległościach przewozu do 400 klm. Zasadniczej reformie mają być również poddane stawki na przewóz przesyłek pośpiesznych, ekspresowych i bagażowych. Przyjęto regułę, że taryfa pośpieszna może być tylko o 25% droższa od zwyczajnej.

KONKURS MIĘDZYNARODOWY

ROZSZERZENIA ZASTOSOWANIA KLEJU KOSTNEGO

Międzynarodowy Związek badań nad udoskonaleniem przemysłu kostno-klejowego pod nazwą „EPIDOS", starając się o stworzenie nowych źródeł zbytu kleju kostnego, postanowił zorganizować konkurs dla wynalazków chemików, techników lub innych, którzy znaleźliby nowe zastosowanie lub nowe dziedziny zbytu tego produktu.

Konkurs ten ma następujący regulamin:

REGULAMIN KONKURSU.

Artykuł 1.

Międzynarodowy Związek badań nad udoskonaleniem przemysłu kostno-klejowego, pod nazwą „EPIDOS" ogłasza konkurs dla wynalazców i techników wszystkich krajów w celu wynagrodzenia studjów nad rozwojem zastosowania kleju kostnego.

Siedziba konkursu znajduje się w banku LEU & Co. w Zurichu, który to bank służyć będzie, jako domicyl dla wszystkich uczestników konkursu; w tymże banku są zdeponowane sumy, przeznaczone na nagrody.

Artykuł 2.

W konkursie mogą brać udział wszystkie osoby, które sobie tego życzą, bez ograniczenia narodowości. Aby brać udział w konkursie, należy podać opis swego wynalazku lub udoskonalenia w formie memorjału, który należy posłać do **Secrétariat de „l'Epidos", 58, Rue de Châteaudun, Paris.**

Memorjały te mogą:

— albo podawać rezultaty badań nad zastosowaniem kleju kostnego przy fabrykacji nowych produktów lub też produktów, w których skład klej kostny dotąd nie wchodził.

— albo podawać udoskonalenia procesu używania kleju kostnego, pozwalające na rozszerzenie jego zastosowania.

Memorjały muszą obowiązkowo być zredagowane w jednym z 3 następujących języków: angielskim, francuskim lub niemieckim.

Artykuł 3.

Po przestudjowaniu przez Jury, o którem mowa dalej, autorzy najlepszych memorjałów zostaną nagrodzeni. Wysokość rozdanych nagród będzie wynosiła **obowiązkowo**

20.000 franków szwajcarskich.

Podział zostanie uskuteczniony przez Jury z zastrzeżeniem, że najmniej 3 memorjały zostaną nagrodzone i że żadna z udzielonych nagród nie będzie niższa, niż 2.000 franków szwajcarskich.

Oprócz wyżej wymienionej sumy, która będzie rozdzielona obowiązkowo, zarezerwowana jest

suma dodatkowa franków szwajcarskich 10.000.—

bądź na nagrodzenie autora specjalnie interesującej pracy, dającej nadzieję nowego i znacznego spożycia kleju kostnego, bądź też dla subwencjonowania badań, zmierzających do udoskonalenia tej nowej metody lub wynalazku

Artykuł 4.

Jury będzie się składało z 5 osób z 5 różnych krajów, które będą wyznaczone przez Radę Epidosu i wybrane z pośród członków tego związku; 5 innych osób, wybranych na tych samych warunkach, może być wyznaczone jako sędziowie zastępczy.

Tak ustanowione Jury ustali nieodwołalnie regulamin swoich zebrań, metod pracy i t. d. Jury zastrzega sobie prawo sprawdzania wszystkich danych dla osądzenia wartości memorjałów.

Artykuł 5.

Konkurs zostanie otwarty z dniem 1 marca 1933 r. Memorjały powinny być składane począwszy od tej daty i **najpóźniej 28 lutego 1934 roku**, po której to dacie przesyłki nie będą już przyjmowane. Memorjały zostaną zbadane przez Jury możliwie szybko i ogłoszenie wyników nastąpi **najpóźniej 30 czerwca 1934 roku**.

Memorjały nienagrodzone zostaną zwrócone autorom natychmiast po ogłoszeniu przyznanych nagród.

Artykuł 6.

Memorjały winny być pisane na maszynie i podpisane przez autora oraz skierowane do Secrétariat Général de l'Epidos, 58, Rue de Châteaudun, Paris (9e), w dwóch egzemplarzach, jako listy polecone i muszą zawierać imię, nazwisko i adres autora. Sekretarjat Epidosu odpowiada tylko za te memorjały, które otrzyma, a w żadnym wypadku za zaginione w drodze. Sekretarjat potwierdzi autorowi odbiór każdego memorjału.

Artykuł 7.

Aż do daty, ograniczającej nadsyłanie memorjałów, t. j. do 28-go lutego 1932 r., autorzy mogą dowoli wycofywać je lub zmieniać. Po upływie tego terminu i aż do czasu ogłoszenia nagród autorzy mają prawo wycofywania prac, lecz nie zmiany.

Artykuł 8.

Przy podziale nagród nie będzie wzięty pod uwagę żaden wynalazek, zgłoszony do opatentowania przed 1 stycznia 1932 r.

Artykuł 9.

W celu ochrony swoich wynalazków autorzy mogą złożyć podanie o patent dla przedmiotu i ich memorjału. Epidos obowiązuje się zresztą do nieogłaszania publicznie tematu memorjałów, które nie zostały odznaczone i to przez cały czas posiadania tych memorjałów.

Artykuł 10.

Sam fakt przesłania memorjału do Epidosu stanowi ze strony autora ofertę sprzedaży wynalazku z prawem pierwszeństwa na korzyść Epidosu i następnie Towarzystw zjednoczonych, po cenach, i na warunkach, które zostaną wspólnie ustalone między niemi i autorem.

Prawo pierwszeństwa przysługuje w pierwszym rzędzie Epidosowi, a następnie, jeżeli Epidos zrezygnuje, Towarzystwom zjednoczonym. Jeżeli kilku członków Epidosu zechce wykorzystać to prawo jednocześnie, wówczas wszystkim przysługuje jednakowe prawo, ale ograniczone prawem eksploatacji tylko we własnym kraju.

Tylko w wypadku, gdyby Epidos lub Towarzystwa zjednoczone odmówiły korzystania z oferty albo nie mogły się zgodzić na cenę cesji wynalazku, autor odzyskuje prawo do swojego wynalazku, opatentowanego lub nie.

Epidos lub Towarzystwa Zjednoczone muszą najpóźniej w ciągu 3 miesięcy od dnia ogłoszenia przyznanych nagród lub wydania patentu oznajmić swój zamiar korzystania lub nie z prawa, które im przyznaje niniejszy paragraf. W razie niewypowiedzenia się przed 30 września 1934 r., autor odzyskuje wszystkie swoje prawa do wynalazku.

Artykuł 11.

Osoby, należące do Towarzystw, wchodzących w skład Epidosu, mogą brać udział w konkursie tylko po uzyskaniu zgody swego Towarzystwa.

Artykuł 12.

Tekst niniejszego regulaminu został ustalony w 3 językach następujących: angielskim, francuskim, niemieckim. W razie rozbieżności, w interpretacji miarodajny będzie tekst francuski.

Wszelkich informacyj dodatkowych w powyższej sprawie udzielają:

SECRÉTARIAT GÉNÉRAL DE l'EPIDOS, 58 rue de Châteaudun, Paris,

TOW. ZAKŁADÓW CHEMICZNYCH „STREM" Sp. Akc. w Warszawie, Mazowiecka 7,

Sp. Akc. „Dr. ROMAN MAY" w Poznaniu, Plac Nowomiejski 4.

KRONIKA

Dn. 29 marca r. b. odbyło się posiedzenie Sekcji Eksportowej Związku, poświęcone specjalnie sprawom handlu kompensacyjnego z Ameryką Południową. Sekcja Eksportowa zaczęła organizację tranzakcyj, przyczem została upoważniona do nawiązania kontaktu w imieniu zrzeszonych przedsiębiorstw z zainteresowanemi instytucjami, oraz do przeprowadzenia wszelkich wstępnych rozmów w tej sprawie.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 19 z dn. 24 marca r. b. ukazało się pod poz. 130 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 15 marca 1933 r. w sprawie surowców i półfabrykatów, niezbędnych dla rozwoju rolnictwa lub przemysłu krajowego.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, następujące artykuły bezpośrednio interesujące przemysł chemiczny, ustalone zostały jako niezbędne surowce lub półfabrykaty, w rozumieniu ustawy o podatku obrotowym: azbest, elektrody, kauczuk, kryolit, magnezyt, szpat, minerały zawierające bor, drewno farbiarskie i garbarskie, ekstrakt quebrachowy niesulfitowany, kaolin, fosforyty, siarka, trany, otręby i makuchy, mączka mięsna i kostna, nawozy sztuczne.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 13 ukazały się następujące zmiany:

Cytrynian wapnia, który był dotąd taryfowany pg. najwyższej klasy, opłacać będzie obecnie przy przewozach kl. 8.

Litopon został zrównany taryfowo z bielą cynkową i opłacać będzie kl. 8.

Taryfa wyjątkowa M. 11, stosowana dotąd wyłącznie do nawozów idących dla rolnictwa, rozszerzona została również na niektóre nawozy, przesyłane do dalszej przeróbki przemysłowej.

W „Monitorze Polskim" Nr. 68 z dn. 23 marca r. b. ukazało się Rozporządzenie Ministra Komunikacji, ustalające skład Państwowej Rady Kolejowej na okres 3-letni 1933/1936.

Z ramienia Związku Przemysłu Chemicznego i Związku Polskich Fabryk Portland-Cementu wszedł do Rady kolejowej p. Adam Barszczewski, w charakterze zaś jego zastępcy p. Inż. Stanisław Braunstein.

Powołanie do życia Państwowej Rady Kolejowej, nieczynnej przez półtorej roku, należy powitać z największem uznaniem. Sfery gospodarcze zainteresowane są niezmiernie w całokształcie polityki komunikacyjnej i istnienie Państwowej Rady Kolejowej umożliwia wypowiadanie wszelkich żywotnych postulatów na tym terenie. Zmiany, jakie zaszły w życiu gospodarczem w ciągu ostatnich 2-ch lat, zmuszają do przekształcenia działalności kolei i dostosowania do nowoutworzonych warunków ekonomicznych. Brak możności uzgadniania poglądów w tej dziedzinie dawał się odczuwać w sposób bardzo dotkliwy.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 „
„ „ czysty 99%	300 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,54 „
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,69 „
Azotan amonu	100 „
Azotyn sodowy	120 „
Benzol handlowy 90%	80 „
„ czysty	92 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	110—125 „
Chlorek cynku 50° Bé	40 „
Chlorek wapna bielący	330,6 „
Chlorek wapna ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	800 „
„ „pro narcosi"	1,800 „
Eter siarkowy	390 „
* Fenol czysty	265 „
Formalina 40%	270 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 „
* „ techniczna 85/88%	175 „
* Karbid granulowany	75 „
Karbolineum	29,75 „
Klej kostny	205 „
Klej skórny	275 „
Krezol	128 „
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO_3	93 „
Kwas mrówkowy 85%	241 „
Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 „
„ solny 19°/21° Bé	12,25 „
Kwas octowy techn. 30%	100 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15 zł.
„ rogowa 13/14% N_2	— „
Naftalin surowy prasowany	28,00 „
„ czysty w łuskach	52,50 „
Octan sodu	120 „
„ ołowiu	215 „
Oleina zwierzęca destylat	190 „
„ „ saponifikat	180 „
Oleum 20%	19,24 „
Olej lniany	132 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 „
Smoła preparowana	17,50 „
Saletra potasowa	130 „
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 „
* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 „
Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 „
Siarczan amonu	29,65 „
* Siarczan miedzi	110—125 „
* Siarczek sodu 60/62%	60 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska krystaliczna	7,00 „
Stearyna	160 „
Superfosfat 16% par. Warszawa	10,72 „
Toluol czysty	105 „
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. 25% NH_3	60 „
Żelatyna techn.	400 „

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11